

KORT OM...

Turkiet

Efter många års väntan har Turkiet nu inlett förhandlingar om ett EU-medlemskap. Det historiska beslutet föregicks av omfattande reformer som starkt bidragit till landets utveckling. Fortfarande finns dock mycket kvar att göra innan kriterierna för medlemskap kan anses vara uppfyllda. Sidans stöd till reformprocessen i landet kommer under de närmaste åren att öka avsevärt och framför allt inriktas på stöd till mänskliga rättigheter och närmandet till EU.

Varför ger Sverige stöd till Turkiet?

EU beslutade i december 2004 att inleda förhandlingar om medlemskap med Turkiet. Detta historiska besked har öppnat dörren till en lång och omfattande process där Turkiet ska anpassa område efter område inom landets administration och juridiska system till EU:s regelverk och därmed leva upp till de politiska grundkrav för medlemskap som fastslagits i de så kallade Köpenhamnskriterierna. Det handlar om att inrätta stabila institutioner som garanterar demokrati, rättssäkerhet, mänskliga rättigheter samt respekt för och skydd av minoriteter.

För att Turkiet ska kunna genomföra reformprocessen kommer landet att få avsevärt mer stöd från såväl Sverige som andra givare.

Turkiets aktiva deltagande i EU-närmandet bedöms också vara det bästa sättet att långsiktigt bekämpa fattigdomen i landet. Trots att BNP-tillväxten är en av de högsta i världen befinner sig några av regionerna i öst på samma inkomstnivå som de minst utvecklade länderna i världen. Även

de offentliga systemen för hälsa och utbildning uppvisar stora brister.

Inför utsikten att få inleda förhandlingar om EU-medlemskap har takten på reformarbetet ökat markant de senaste åren. Det gäller inte minst respekten för mänskliga rättigheter och utveckling av rättssystemet, områden som fått svenskt stöd. Ändå finns fortfarande mycket kvar att göra, såväl inom dessa områden som beträffande övriga Köpenhamnskriterier.

I samarbete med Sida och Generalkonsulatet i Istanbul har Utrikesdepartementet inlett ett särskilt Turkietprogram. För att stödja den fortsatta demokratiseringsprocessen, och förankra Turkiet i europeiska värdegemenskaperna och samarbetsstrukturer, erbjuds organisationer, föreningar, kommuner och myndigheter i de båda länderna möjligheter att samarbeta. Syftet är att främja Turkiets EU-närmande och fördjupa relationerna mellan Sverige och Turkiet, bland annat genom att uppmuntra ett brett mellanfolkligt engagemang.

Hur länge har Sverige gett stöd till Turkiet?

Sverige har lämnat humanitärt bistånd till Turkiet i samband med konflikter och katastrofer, exempelvis efter jordbävningkatastrofen hösten 1999.

Sedan 1992 har det även funnits ett begränsat svenskt utvecklings-samarbete med Turkiet som främst handlat om stöd till åtgärder för att öka respekten för mänskliga rättigheter. Från och med 2005 ökar det årliga anslaget från 10 till 30 miljoner kronor.

Vad gör Sida i Turkiet?

Målet för det svenska utvecklings-samarbetet med Turkiet är att stärka den fortsatta demokratiseringsprocessen och respekten för de mänskliga rättigheterna och att bidra till att Turkiet blir väl förankrat i europeiska värdegemenskaperna och samarbetsstrukturer.

Huvudsakliga områden för utvecklings-samarbetet är stöd till mänskliga rättigheter, etablering av EU-finansierat samarbete mellan svenska och turkiska myndigheter, lokalt självstyre och kulturellt samarbete.

Mänskliga rättigheter

Respekt för mänskliga rättigheter är ett av de viktigaste områdena för Turkiets fortsatta reformprocess. Sverige prioriterar särskilt arbetet med att stärka minoriteters, kvinnors och funktionshindrades rättigheter, företrädesvis i samarbete med såväl det svenska som det turkiska civilsamhället.

Sidas främsta samarbetspartner är Raoul Wallenberg-institutet (RWI) i Lund. Tillsammans med Bilgi-universitetet i Istanbul driver RWI ett program som syftar till att öka respekten för mänskliga rättigheter, främst inom rättssystemet. Tanken är att samarbetet ska bidra till att bygga upp den lokala kapaciteten att på egen hand bedriva undervisning om de mänskliga rättigheterna.

Den turkiska kvinnoorganisationen KA-MER får också svenskt stöd. Organisationen arbetar med att stärka kvinnor så att de ska kunna ta kontrollen över sitt eget liv och ger även stöd åt kvinnor som fallit offer för hedersrelaterade och andra brott. Dessutom stödjer Sida Internationella migrationsorganisationen (IOM) i dess arbete med offer för människohandel, så kallad trafficking.

Samarbete till stöd för Turkiets integration i Europa

EU ger ett omfattande stöd till samarbetsprojekt som ska hjälpa den turkiska statsadministrationen att

genomföra de reformer som ingår i EU-anpassningsprocessen. Sida stödjer svenska organisationer och myndigheter som vill etablera EU-finansierat samarbete med sina turkiska motsvarigheter. Till exempel ingår Domstolsverket och Sjöfartsverket i sådana samarbeten.

Stöd till lokalt självstyre

Utvecklingen mot lokalt självstyre i Turkiet har inletts. Den processen stöds genom svenskt-turkiskt vänortssamarbete. Svenska kommuner ges möjlighet att söka finansiering av vänortssamarbete med turkiska kommuner genom Sveriges Kommuner och Landsting. På detta sätt knyts kontakter och förutsättningar skapas för en spridning av demokratiska arbetssätt och idéer. Sala Ida (Sveriges Kommuner och Landstings internationella avdelning) genomför dessutom ett samarbete med det turkiska Kommunförbundet som dels handlar om ett stärkande av det turkiska Kommunförbundet, dels nätverksbyggande mellan svenska och turkiska kommuner.

Utvecklingssamarbete via Generalkonsulatets sektion för turkiskt-svenskt samarbete

Generalkonsulatets sektion för turkiskt-svenskt samarbete i Istanbul främjar kontakterna mellan Sverige och Turkiet, bland annat genom kulturella och akademiska utbytesprogram. Sektionen stödjer också Turkiets strävan mot ett medlemskap i EU och engagerar sig där framför allt i projekt som rör EU-processen, till exempel asyl- och migrationsfrågor och samhällsdialog om mänskliga rättigheter och jämställdhet.

Kulturellt samarbete

Ett kulturutbytesprogram mellan Sverige och Turkiet, administrerat av Svenska institutet, inriktas på kulturfrågor som kan förbättra förutsättningarna för demokratisering och EU-integration. Till exempel ges stöd till kulturellt utbyte i samband med utställningar och seminarier.

BASFAKTA

Yta, km ²	780 580
Huvudstad	Ankara
Befolkning 2004, miljoner	72,2
Förväntad befolkning 2015, miljoner	82,6
Befolkningstillväxt (procent)	1,2
BNP/invånare (USD ppp* 2004)	7 753
BNP/tillväxt, genomsnitt 1990–2004	1,6
Det sammanlagda biståndet från alla länder i miljoner USD, 2004	257,0
Det sammanlagda biståndets andel av BNP, 2004 (procent)	0,1
Läskunnighet (procent)	87,4
Förväntad livslängd (år)	68,9
Antal läkare per 100 000 invånare	135
Andel med tillgång till adekvat sanitet (procent)	88
Andel med tillgång till rent vatten	96
Andel som lever med hiv/aids i åldersgruppen 15–49 år (procent)	<0,2
Rankning i Human Development Report (av totalt 177 länder) (Sverige)	92 5:e)

* ppp= purchasing power parity (köpkraften beräknad med hänsyn tagen till växelkursen – ett värde som används för jämföra levnadsstandarden i olika länder) BNP/invånare i Sverige (USD ppp* 2004)=29 541

SAMARBETET I SIFFROR

Sidas utvecklingssamarbete med Turkiet 2005	
Kostnader, SEK	
Hälsa	59 000
Utbildning	154 000
Forskning	0
Mänskliga rättigheter och demokratisk samhällsstyrning	17 910 000
Konflikthantering, fred och säkerhet	17 000
Humanitärt bistånd	0
Infrastruktur	0
Handel, näringsliv och finansiella system	190 000
Naturresurser och miljö	13 000
Budgetstöd för fattigdomsbekämpning	0
Övrigt	306 000
Totalt	18 650 000
Ingen från Turkiet deltog i Sidas internationella kurser 2005	

Källor: Sidas årsredovisning 2005
Human Development Report 2006

Att halvera fattigdomen i världen till år 2015 är vår tids största utmaning. Det kräver samarbete och uthållighet. Samarbetsländerna ansvarar för sin utveckling. Sida förmedlar resurser och utvecklar kunskap och kompetens. Det gör världen rikare.

STYRELSEN FÖR INTERNATIONELLT
UTVECKLINGSSAMARBETE

105 25 Stockholm
Besök: Sveavägen 20
Telefon: 08-698 50 00
Telefax: 08-20 88 64
www.sida.se, sida@sida.se